

За наукові кадри

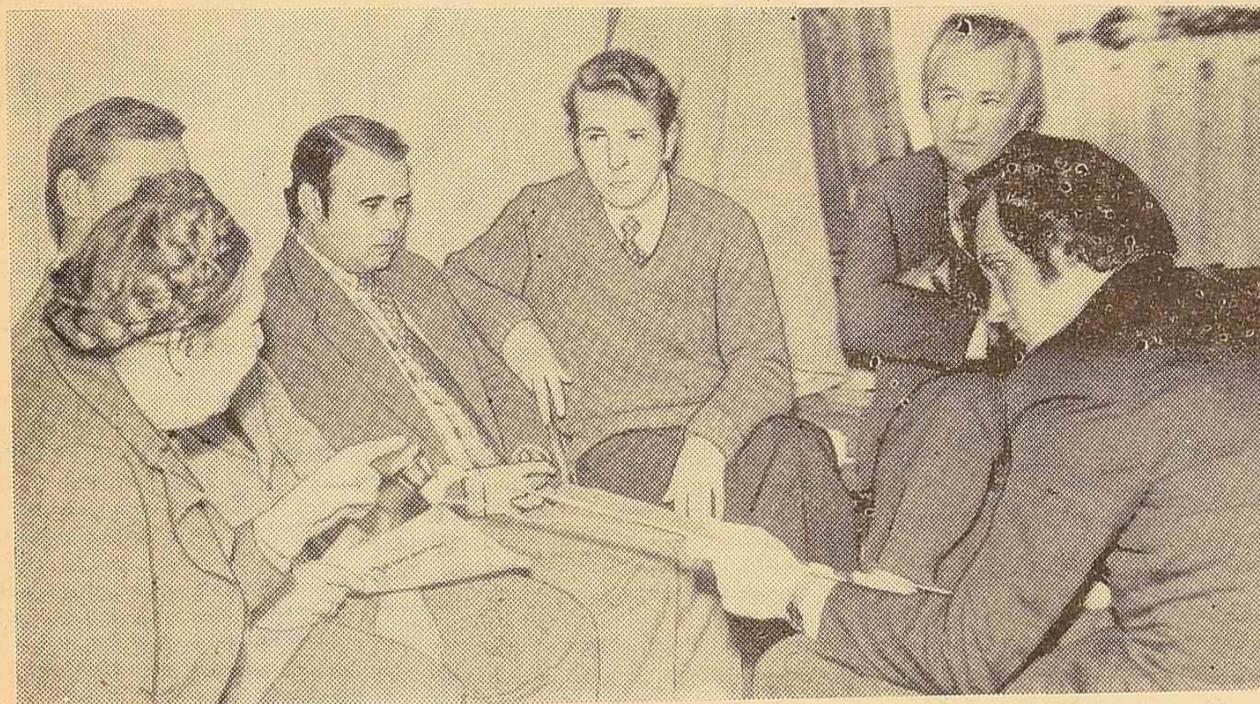
ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМИТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ
І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ 44-й № 39 (1333).

22 ГРУДНЯ 1978 р. Виходить щоп'яниці. Ціна 2 коп.

«КРУГЛИЙ СТОЛ» РЕДАКЦІЯ

Куратор—посада відповідальна

значає добре організовану доцентами Д. І. Богуненком та Ю. Д. Шуйським педагогічну практику студентів географів V курсу.

За час проходження практики в нашій школі студенти успішно виконали учебні програми, провели виховні заходи в класах, навчальні екскурсії, організували випуск стінгазет, провели велику додаткову роботу з відсточними і порушниками дисципліни, учнями середніх класів.

Ми виносили подяку геолого-географічному факультету за хорошу теоретичну підготовку студентів до роботи в школі і сумлінне ставлення практикантів до педагогічної праці.

А. УВАРОВА,
директор СШ №118.
Т. ЛОГВИНОВСЬКА,
парторг».

Корисні зустрічі

В нашому гуртожитку настає велике значення ідеальному і моральному вихованню студентів. В цьому напрямку буде свою роботу кафедра історії КПРС і партійна організація геолого-географічного факультету. Протягом багатьох років читає лекції, бесідує зі студентами декан геофаку доцент Ігор Петрович Зелінський. Його виступи для нас дуже корисні і цікаві.

Днями відбулась чергова лекція-бесіда «Про правила хорошого тону». Вона пройшла жваво і викликала серед студентів гарячі суперечки і обговорення.

Група студентів-геологів гуртожитку № 5.

П. ГРЕБЕНЮК,
студент III курсу
історичного
факультету.

ЛІСТ ДО РЕДАКЦІІ

Виносимо подяку

«Адміністрація середньої
школи № 118 м. Одеси від-

Указ

Президії Верховної Ради СРСР

про призначення виборів
до Верховної Ради СРСР
десятого скликання

Відповідно до статті 90 Конституції (Основного Закону) СРСР і статті 12 Закону СРСР «Про вибори до Верховної Ради СРСР» Президія Верховної Ради СРСР постановляє:

призначити вибори до Верховної Ради Союзу Радянських Соціалістичних Республік десятого скликання на неділю, 4 березня 1979 року.

Голова Президії Верховної Ради СРСР
Л. БРЕЖНЕВ.
Секретар Президії Верховної Ради СРСР
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
13 грудня 1978 р.

На часі— нові завдання

Нещодавно відбулася звітна конференція ДТСААФ університету. Із звітною доповіддю виступив голова комітету ДТСААФ університету Г. М. Ахламов.

Він наголосив на тому, що конференція проходить в обстановці всенародної боротьби за успішне втілення в життя історичних рішень ХХV з'їзду КПРС.

Оборонне товариство є боєвим помічником і резервом Збройних Сил і покликане брати участь в укріпленні обороноздатності країни.

Добровільне товариство займається військово-патріотичним вихованням трудящих країни, готове до служби в лавах Радянської Армії, кадри для народного господарства, розвиває воєнно-прикладні і технічні види спорту.

І наша первинна організація вносить в рішення цих питань свій посильний вклад.

За звітний період (рік роботи) наша первинна організація прорубила конкретну роботу, повністю виконала взяті на себе соціалістичні зобов'язання.

Організовані курси водіїв категорії «В», гуртки парашутістів, підводників, стрілків, дитячі стрілкові групи, а також курси парашутістів-багатобоць.

На протязі року підготовано 30 водіїв, 25 підводників, 20 парашутістів, 160 стрілків. Організовано і проведено 24 змагання з стрільби і радіоспорту, підготовлено 223 розрядника.

Комітет ДТСААФ вживає всіх заходів для уdosконалення і розширення матеріальної бази.

В цьому році СТК посів 1 місце серед первинних організацій області по раціоналізації роботи.

Великої уваги комітет приділяє роботі з факультетськими організаціями.

Більшість факультетських комітетів ДТСААФ показали свою активну роботу, ініціативу і прийшли до кінця року з добрими результатами. Слід відзначити хорошу роботу М. Ф. Оробея (юрфак), Б. В. Фонгельгена (мехмат), В. О. Кривонуценка (фізфак), М. В. Пащенка (філфак).

Але слід сказати і про відсточних, зокрема, про організацію геолого-географічного факультету.

У нас є ще окремі недоліки у роботі, над усуненням яких працюємо.

В обговоренні доповіді взяли участь представники факультетів, комітету комсомолу університету, військової кафедри.

Конференція ухвалила рішення, спрямоване на дальнє поліпшення роботи організації ДТСААФ.

ВЗЯВ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ — ВИКОНАЙ!

Лабораторія працює

«Обладнати нові учбові лабораторії на кафедрах психології, фізичної географії, експериментальної фізики, теоретичної механіки, загальної фізики».

(Соціалістичні зобов'язання колективу ОДУ на 1978 рік).

Я вмістився в зручному кріслі. Перед мною — щиток приладів. Трохи далі, на відстані в один метр, — невеликий екран. Експериментатор аспірант Борис Цуканов пояснює: «Твоє завдання — натиснути ось на цю кнопку саме в той момент, коли світлова цяточка перетне мітку на екрані. Починаємо. Увага!»

Після кількох спроб реактометр засвідчив: у мене реакція запізніла на 0,07 секунди.

Ми — в науково-дослідній лабораторії кафедри психології. Три кімнати — одна велика і дві менші — наповнені дивацькими приладами. Можна лише здогадуватися, що якісь кілька місяців тому тут була одна величезна підвальна кімната з павутинням по темним кутках...

Аспірант Борис Цуканов розповідає:

— Ідея створити ось цю лабораторію виникла одразу з приходом на кафедру нового завідувача доцента В. О. Котова-Хроменка. Тоді нам виділили ось це приміщення. Добре тут попрацювали робітники будівельної групи. А далі — наша робота: монтували прилади, розміщували їх економно, найбільш доцільно.

В основному у нас апаратура, за допомогою якої можна вивчати психофізіологічні характеристики людини в розрізі проблем відчуття і сприймання. Ось тут, скажімо, реактометри, які розроблялися і створювалися у нас на кафедрі.

В. ГОМІН,
наш. кор.

КУРАТОР—ПОСАДА ВІДПОВІДАЛЬНА

«Круглий стіл» редакції

ЯК ВИХОВУВАТИ СТУДЕНТА?
ЦЕ ПИТАННЯ ОБГОВОРЮВАЛИ ЗА «КРУГЛИМ СТОЛОМ» РЕДАКЦІЇ КРАЩІ
КУРАТОРИ УНІВЕРСИТЕТУ. В БЕСІДІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ:

● Доцент Катерина Єлісеєва ПОВІТЧАНА, старший куратор, відповідальна за ідеально-виховну роботу на географії;

● Старший викладач Володимир Петрович МІКІТЮК, куратор 7 групи I курсу біологічного факультету;

● Старший викладач Вячеслав Петрович ОЛІЙНИК, куратор групи теоретиків IV курсу фізичного факультету;

● Асистент Григорій Сергійович ВОЛОСАТИЙ, куратор 4 групи IV курсу юридичного факультету;

● Доцент Вукашій Мірашевич МІЛІЧ, куратор I групи IV курсу історичного факультету.

Ми зустрілися в п'ятницю, після напруженої трудової доби. Деято знає про цю зустріч за день до цього, а деято лише за годину. Але кожен викладач зустріється з думками і говорив про наболілі питання кураторської роботи. Говорити хотілося, адже про це ім, кураторам, доводиться розповідати не часто.

Матеріали бесіди, проведеної нашим кореспондентом С. Комаром, були записані на магнітофону стрічку. Пропонуємо їх вашій увазі.

К. Е. Повітчана: На мою думку, куратор — це в першу чергу наставник. Куратор повинен допомагати формувати у студентів певні навики, виховувати їх морально, повинен цікавитися, чим живе кожен студент. Чим більче буде куратор до студента, тим більше буде впливати на нього.

У нас на географії, на географічному відділенні такий порядок. Куратор отримує перший курс і працює з ним до кінця п'ятого курсу. На геологічному відділенні по-іншому. Тут вирішили, що за кожним курсом потрібно закріпити певну кафедру. Досі від показав, що така практика гірша. Не дивлячись на те, що, здавалося б, це переносить основний «центр ваги» виховної роботи на кафедру, куратори все ж не можуть протягом року так близько контактувати зі студентами. Передача курсу від одного куратора до іншого не дає хороших результатів у виховній роботі.

В. М. Міліч: Я згоден з тим, що куратор повинен закріплюватися за курсом на всі п'ять років, але цьому часто заважає і специфіка факультету, і багато інших причин. Буває так, що на своєму курсі куратор не читає ніяких лекцій, не проводить практичних занять. Тоді зв'язок з курсом, ясна річ, втрачається, залишається лише політгодини і робота в позаучованими часами.

В. П. Мікітюк: Мабуть, важко виявити, хто кращий куратор, хто гірший. Але для себе кожен куратор має на увазі певні критерії оцінки своєї роботи. В нашій роботі вже з самого початку запрограмовані певні мікроконфлікти зі студентами, тому що ми їх готовуємо до майбутньої діяльності, а вони живуть сьогоднішнім днем, у них свої миттєві плани і радощі. У нас обов'язково, як у люблячого батька і сина, повинні бути конфлік-

ти, що допомагають розвиткові студентів. Якщо відчуваєш, що такі конфлікти є, значить добре працюєш, якщо все «добре» — значить погано.

Кореспондент: У студентів існує така думка, що їх не обов'язково виховувати. Адже вони вже дорослі люди...

Г. С. Волосатий: Безумовно, вища школа має свою специфіку в порівнянні із середньою школою чи, скажімо, з профтехучилищем. Люди, які поступають в університет, мають уже в деякій мірі сформовані погляди на життя, тому у них цілком закономірне прагнення вирватися з-під контролю старших. Робота кураторів повинна бути спрямована на те, щоб дати зрозумілість студентам, що людина все життя вчиться і виховується. Ми живемо в суспільнстві, в колективі. Ми впливаємо на колектив і він впливає на нас, виховує.

В. П. Мікітюк: Треба з перших же занять дати зрозумілість студентам, що ми боремось не з ними, а за них. Якщо таке взаєморозуміння буде, то не виникне такого заперечення: для чого мене виховувати? Виховувати, і себе і інших, треба завжди, все життя.

В. М. Міліч: Так, це вірно. Але у вихованні ми повинні бути дуже обережними і не нав'язувати свої думки студентам, особливо старшокурсникам, а допомагати їм самим прийти до потрібної думки.

К. Е. Повітчана: Ні, ви знаєте, інколи і для старшокурсників необхідна спрямовуюча роль куратора. Мені як старшому куратору часто доводиться бувати на політгодинах у групах. Слід сказати, що студенти не завжди можуть розставити всі крапки над «і». Куратор тут повинен бути на своєму місці. Він повинен створювати умови для студентської ініціативи і разом з тим повинен цю ініціативу виховувати.

В. М. Міліч: Ми, буває, зустрічаємося з такими студентами, які є проблемою з початку навчання і до кінця. Є такі, які не виросли за п'ять років. Це, очевидно, і недолік в нашій кураторській роботі. Майбутній спеціаліст повинен бути переконаним, політично зрілим. Більшість наших випускників саме такими є, але тривається гіркі винятки. Звідси теж висновок: студента потрібно виховувати.

Кореспондент: Які, на ваш погляд, найбільш ефективні форми роботи куратора зі студентами?

К. Е. Повітчана: По-моєму, зв'язок зі студентом в житейській обстановці, де викладач може все побачити: і як живе студент, і чим цікавиться, і до чого прагне, і в якій мірі задоволений заняттями тощо. В гуртожитку студенти більш відкрито говорять про свої проблеми, там вони розкривають себе. І ось бесіди з ними в гуртожитківських кімнатах, я вважаю, дуже ефективний метод.

В. М. Міліч: Багато тут залежить і від комсомольських вожаків.

Кореспондент: До речі, як вони допомагають вам, кураторам, у роботі?

В. М. Міліч: Інколи вони йдуть по лінії найменшого опору. В результаті цього і весь курс чи група втрачає зацікавленість. А комсомольський актив, навпаки, повинен згортовувати курс.

В. П. Олійник: Ми, куратори

● ВІД РЕДАКЦІЇ:

Перша зустріч кураторів за «круглим столом» відбулася. Гості редакції розповіли про свою роботу, про труднощі і проблеми, які в ній зустрічаються, поділилися думками з приводу поліпшення роботи, висловили свої побажання щодо широкого обміну досвідом кураторів всього університету.

Вона, ця зустріч, стала першим заходом у цілому комплексі заходів, запланованих редакцією у плані висвітлення роботи кураторів. Хотілося б лише, щоб і деканати, і громадські організації факультетів, і кафедри, і самі куратори взяли в цій роботі найактивнішу участь. Виграє в цьому наша спільна справа — виховання студентства.

Фото М. Задорожного.

ри фізичного факультету, не можемо сказати, що нам в роботі добре допомагають комсомольські активісти.

К. Е. Повітчана: Ми, куратори географії, теж такої допомоги не відчуваємо. А от на історичному факультеті, я знаю, дуже велику допомогу кураторам подають комсомольські активісти III і IV курсів.

В. М. Міліч: Так, дійсно, у нас на цих курсах така допомога відчутина.

Кореспондент: Одначе, провожимо розмову про методи кураторської роботи.

В. М. Міліч: Важливо, щоб у роботі куратора не було ні найменшого формалізму. Якщо він буде і якщо його помітять студенти, тоді вся справа загине. Якщо студент побачить в кураторові близьку собі людину, то ефект роботи буде великий.

В. П. Олійник: Ми намагаємося у всьому врахувати інтереси і бажання студентів, зокрема під час проведення політгодин. Питаємо: що ім буде цікаво. І ось на такі заходи, де враховано їх бажання, вони приходять з радістю, тому що бачать, що це є для них примусовим явищем і втратою свого часу. А це вже багато значить. Тоді ж і помічаєш, як починає змінюватись група. Якщо з початку це розрізнені люди, формально створена організація, то тепер вона стає справжнім колективом. З'являються спільні інтереси, студенти виявляють бажання частіше збиратися разом.

К. Е. Повітчана: Дуже важливо, щоб куратор оперативно реагував на будь-яку подію на курсі чи в групі. Від цього теж виграє його робота.

Кореспондент: Мабуть, як і в кожній справі, в кураторській роботі є свої проблеми. Назвіть, будь ласка, основні з них.

К. Е. Повітчана: Давня проблема: як знищити формалізм у проведенні політінформації. Очевидно, тут треба шукати якісь нові методи проведення політгодин.

В. П. Олійник: Необхідно організувати обмін досвідом між кураторами. А то в одному виходить краще, в іншому — гірше. Дуже важливо повчитися один в одного.

Кореспондент: А які форми обміну досвідом вам би хотілося мати?

В. П. Олійник: Добра справа — отакі от «круглі столи», як оцей. Крім того, хотілося б, щоб організовувались конференції по обміну досвідом кураторів, не лекції, які нам організовують, а саме такі от конференції, на яких виступали б самі куратори і пропагували свої, передові, методи роботи. Треба, щоб про це розповідали ми і на сторінках рідної багатотиражки.

Г. С. Волосатий: Були б кращі результати, якби чіткіше було визначене коло питань, якими повинен займатися куратор.

К. Е. Повітчана: Ще одна проблема — авторитет куратора серед різних організацій факультету. Хотілося, щоб деканат, партійне бюро, комсомольське і профбюро усі питання, зв'язані із студентами, вирішували через куратора, з відома куратора. А то часто куратор залишається збоку, про деякі рішення цих організацій зовсім не знає. Це вносить путанину в нашу роботу. До думки куратора повинні прислухуватися всі.

● КУРАТОР
КРУПНИМ ПЛАНОМ

«Нам цікаво
зі
студентами» —

КАЖУТЬ КУРАТОРИ
3 ГЕОФАКУ

У фізгеографів III курсу геолого-географічного факультету три куратори — доцент І. М. Волошин, старший викладач М. І. Гошин і старший викладач В. Л. Смольський. Три куратори на колектив з 65 чоловік — не так багато, особливо коли врахувати, що ще місяць тому Іван Миколайович Волошин та Микола Іванович Гошин працювали на курсі удвох. Свій колектив вони не ділять на групи, а працюють з ним разом, допомагаючи один одному.

I. М. Волошина добре знає на факультеті. 10 років тому він повернувся з ціліни, де кілька років працював у грунтознавчих експедиціях, і з тих пір його викладацька діяльність невіддільна від кураторської роботи. Своїх третьокурсників він разом з молодшим колегою М. І. Гошиним ведуть з перших днів їхнього навчання в університеті. Але для Миколи Івановича це були перші студенти, а Іван Миколайович до того часу вже мав за плечима п'ятирічний кураторський стаж. І все ж успіхи в роботі цих кураторів не можна пояснити лише цією обставиною.

Річ у тім, що обидва куратори люблять своїх студентів і не уявляють без них свою роботу, свого життя. Та їх кураторська робота переплена з викладацькою настільки тісно, що часто їх неможливо відділити одну від іншої. Викладачі знаходяться в постійному контакті зі студентами, бесідують з ними на кафедрі, часто відінують гуртожиток.

«Нам цікаво з ними», — відповіли обидва куратори на запитання «За що ви любите своїх студентів?» I. Микола Іванович, і Іван Миколайович легко знають спільну мову зі студентами, добре знають їх. Ось це і є те головне, що допомагає кураторам домагатися успіху в їх нелегкій, відповідальній роботі вихованців молоді.

А студенти в свою чергу теж добре знають свого старшого куратора I. М. Волошина, з інтересом слухають його розповіді про ціліну.

Роботу зі студентами куратори ведуть постійно з дня у день: слідкують за успішністю, за підвищенням ідейного і політичного рівня студентів, залишають до громадської роботи, радять у всіх комсомольських починаннях. Причому, наголос робиться на індивідуальний підхід.

І результати говорять самі за себе: III курс географів, де кураторами герой моеї розповіді — один з кращих на геолого-географічно-му факультеті.

В. ЕЛЬКІНА, студентка III курсу біофаку, слухачка школи молодого журналіста.

«За наукові кадри»

Не просто куратор...

Сьогодні хочеться розповісти про одного з кращих кураторів біологічного факультету доцента Тамару Андріївну Богачик. З двадцяти п'яти років трудового стажу двадцять два вона віддала вихованню молоді. Роки ці були роками творчої праці, роками зростання.

Нині Тамара Андріївна працює куратором восьмої групи першого курсу. Уже те, що її студенти — першокурсники, накладає велику відподальшість на куратора. Слід також врахувати й те, що в групі шестеро студентів — іноземці.

Вже перше знайомство з групою переконує: це — дружний, згуртований колектив, в якому панують працелюбство, доброзичливість, готовність допомогти товаришеві в скрутну хвилю.

Одним з своїх головних завдань радянські студенти групи вбачають в тому, щоб допомогти своїм монгольським однокурсникам швидше вивчити російську мову. Мовний бар'єр долається в цікавих бесідах про життя двох братніх народів. Одним з таких заходів був вечір «Наша Монголія». 26 листопада у звязку з національним святом група дуже тепло і щиро привітала своїх друзів з Монголії.

Дружня, творча атмосфера в групі, мабуть, є головним чинником того, що студенти домоглися високих показників у навчанні. В групі п'ять відмінників, решта студентів вчиться на «відмінно» і «добре».

Життя групи цікаве, різноманітне. За останні два місяці студенти двічі побували в картинній галереї Одеського художнього музею, відвідали виставку «Інтерпресфото-78», ознайомилися з пам'ятниками архітектури Одеси.

Душою групи справедливо вважають свого куратора Т. А. Богачик. Вона, як розповідають студенти, не лише працює з ними в університеті, не лише бере участь в організації початкових, вечорів, культурних заходів, а й частий гость в гуртожитку, де мешкають її вихованці.

Ось за все це їй поважають Тамару Андріївну першокурсники, для яких вона не просто куратор, а надійний старший друг, мудрий наставник.

В. ГЕРАСИМЮК,
студент II курсу
біологічного факультету,
слушач школи молодого
журналіста.

ПРАЦЮЄ ІСПАНСЬКИЙ КЛУБ

репертуар цього колективу.

Гарні хризантеми були врученні гітаристам в знак подяки за хвилини прекрасного.

Клуб збирає на свої засідання багато студентів, адже програма клубу — цікава, насичена багатьма корисними заходами, які допомагають студентам — майбутнім фахівцям іспанської мови та літератури у їхньому професійному зростанні.

Т. ГОГОЙ.
студентка іспанського
відділення факультету
романо-германської
філології.

«За наукові кадри»

СКАРБНИЦЯ ДОСВІДУ

ЧИ ПОТРІБЕН ВЕЧІРНИКУ КУРАТОР?

НА ФІЛФАЦІ
ВИРІШИЛИ:
ПОТРІБЕН!

Добру справу було зроблено на філологічному факультеті в цьому навчальному році, коли особливу увагу партюрою і деканат звернули на роботу кураторів на вечірньому відділі. Звичайно, відповідна робота проводилася і раніше, але завжди основна відповідальність за організацію навчання і виховання на вечірньому падала на заступника декана і методиста. Викладачі, в більшості своїй, сумісно читали лекції по предмету і менше або зовсім не цікавились настроями студентів, відвідуванням лекцій, проведеним хочби коротких бесід чи інформації про важливі науково-культурні заходи чи події на факультеті і в цілому в університеті.

У студентів-вечірників становище особливе і режим незвичний: відпрацювали, потім училися. Причому майже ніхто із студентів по місцю праці не вчиться в системі політосвіти, адже вони там проходять як студенти, які мовляв, уже вчаться.

Із проведених не раз опитувань студентів стає відоме їхнє бажання послухати цікаву лекцію про міжнародне становище, проводити більше бесід з кураторами та викладачами. Студенти-вечірники хочуть, щоб їх розуміли; враховуючи форму навчання, більше проводити практичних занять і т. п. Нарешті, вони прагнуть знати більше і про свою професію. На філфакі це особлива стаття, адже за статистикою по профілю тут вчиться незначна кількість студентів, тому, природно, що вони хочуть знати більше про школу та інші установи, де вони повинні працювати в майбутньому. Про все це в першу чергу повинен знати куратор і допомагати їм в організації відповідних заходів, бесід, зустрічей тощо. Слід врахувати, що старшокурсники-випускники висловлюють жаль з приводу того, що їм не довелося послухати лекцій професорів, які працюють на філфакі. Мабуть, на це слід звернути увагу.

З досвіду роботи на вечірньому видно, що доцільно буде, щоб куратори призначались з першого курсу і були з ними якщо не до кінця терміну навчання, то хоч би до 4—5 курсу. Практика прикріплення на рік не дасть бажаних наслідків.

М. ДОБРОГОРСЬКИЙ,
доцент кафедри
української
літератури.

СВЯТО ВЕСЕЛИХ І КМІТЛИВИХ

Цієї події чекали давно. У великому актовому залі університету відбулася зустріч команд веселих і кмітливих. До приїзду четвірки увійшли Команди фізфаку, мехмату, істфаку та біофаку. Приїзди продовжать боротьбу за участь в фіналі. Переможці чекає цікава винагорода.

На зімку: Представник команди юрфаку вручає подарунок представнику команди біофаку.

Фото І. ПАНАСЮКА,
студента філфаку,
слушача школи молодого журналіста.

ПЕРЕМОЖЦЕМ ЛЕНІНСЬКОГО ОГЛЯДУ-КОНКУРСУ АКАДЕМ-ГРУП, ПРИСВЯЧЕНОГО 60-РІЧЧЮ ВЛКСМ, СЕРЕД ГУМАНІТАРНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ СТАЛА І ГРУПА У КУРСУ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ.

Успіх-в дружбі

П'ять років студент навчається в певній академічній групі. А що таке власне група? Словник нам подає кілька визначення:

1. Декілька осіб або предметів, які знаходяться разом, поблизу один від одного.

2. Сукупність осіб, об'єднаних спільною працею і т. п. Це добре, та тільки як досягти того, щоб друге визначення більш підходило для характеристики академічної групи, адже поки що студентів об'єднують без врахування їх схожості, уподобань, захоплень, характерів.

...Одного весняного дня в однієї дівчини, яка поспішала додому, був настрій дуже не бліскучий. «За що всі так лаяли мене?», — пригадувала сьогоднішні комсомольські збори і слова виступаючих: «Ти не принципова, бо легковажно ставишся до комсомольського доручення» і в такому ж дусі. Навіть ті, хто був найближчими друзями, і то не захищали її, навіть не мовчали, а дружно підтримували групкомсогра. «А може, вони праві?» — студентка аж зупинилась. Через деякий час ця дівчина стала активною учасницею художньої самодіяльності на факультеті, група виявила їй довір'я — обрала свій профгrom.

Цікава і непересічна особа в групі — Юрій Титов, українець з кавказьким темпераментом, рухливий і непосидючий. Де з'являється Титов, там завжди гурт, там сміх і жарти. Допомогти товаришеві під час сесії, обговорити новий фільм, зіграти партю в волейбол чи шахи — Титов перший. Він уміє говорити до всіх і водночас до кожного. Ця властивість допомогла стати хорошим лектором. Юрій — голова лекторської групи факультету. За змістовні лекції його нагороджено комітетом комсомолу університету.

Позаду — майже п'ять років навчання в університеті. Залишилось скласти державні іспити та захистити дипломні роботи. Роки, прожиті в університеті, стали роками неспокійного, цікавого, неповторного студенського життя, які ніколи не зітруться в пам'яті героїв нашої коротенької розповіді. Не забудеться і група, в якій вони вросли з несміливих першокурсників до висококваліфікованих спеціалістів, які так потрібні країні.

Г. ДОВБУШ,
голова УВК
університету,
С. КУЖКО,
наш. кор.

Про культуру

Слова

І разом з тим... про культуру взагалі, про шляхи вдосконалення публічного виступу, складники його ефективності, про збагачення творчих можливостей мовлення, а отже — й мислення. Розповімо про це в кількох статтях, зважаючи, що згадані питання вимагають розгорнутої науково обґрунтованої бесіди.

У першій з них, спираючись на факти учбово-виховного процесу, задумаемося: чи завжди виступи студентів на семінарах і практичних, на зборах і політгодинах відповідають закономірностям усного мовлення? Чи завжди виступаючий відчуває, що в його завдання входить не лише проінформувати, але й перевонати? Дбати не лише про зміст, але й про форму. Чи завжди перед виступом продумуються тези, намічуються в логічній послідовності вузлові місця і той, хто виступає, вміє володіти не тільки словом, але й голосом, тембром, тоном, жестами? Чи кожен студент свій творчий пошук під час виступу органічно поєднує з емоційною напругою?

На жаль, далеко не завжди. До всього, нерідко ще зустрічаємося і з такими випадками. Заощаджуєш, бувало, під час заняття хвилини десять — п'ятнадцять, пропонуєш студентам проблемне запитання, на яке треба відповісти в письмовій формі, а у відповідь чуєшся настійче прохання: дозвольте відповісти в усній формі. Буває, цьому йдеш «назустріч». Звичайно не стільки студентам, скільки собі. Адже одна справа, вислухати за п'ятнадцять хвилин двох-трьох студентів і зовсім інша — перевірити 20—30 робіт.

Та після неодноразового вислухування студентських прохань (відповіді усно, а не письмово) ми серйозно задумались. В чим річ? Чому все-таки так нерішуче наважуються студенти переносити свої думки на папір і чи все гаразд з усною формою мовної діяльності?

У відповідь хочеться сказати неоднозначно. З одного боку, ми зрозуміли, що до подібних завдань — експромтів деякі студенти виявлялися психологічно непідготовленими. З другого боку (і це найголовніше), усвідомлювалося й інше: більша частина студентів (якщо перевітлитись у їх внутрішні роздуми) вважає, що в усному варіанті виступу свої знання і творчі можливості вони виявляють з країного боку. Адже при цьому слово і вислів довніюється інтонацією, увиразнюється жестом і паузою. А, можливо, викладач чогось і не помітив... і абсолютно точно — не підкресли орфографічних і пунктуаційних помилок. Та й стилістичні чи логічні обміні через брак часу.

Як бачимо, усне мовлення для частини студентів — це не лише шлях до об'ємнішого і більш емоційного самовираження, але й своєрідна парасолька від орфографічних і пунктуаційних помилок, звичних повторів, неточного словорозташування...

Можливо, ми дещо загострюємо і перебільшуємо. І разом з тим на підставі багаторічних спостережень (в тім числі на випускних іспитах) приходимо до глибокого перевонання: культура усного мовлення в органічному зв'язку з писемним — винятково важлива проблема для багатьох студентів. У цьому напрямі можна далеко повніше використовувати можливості навчально-виховного процесу, більш цілеспрямовано дбати про ефективність свого усного і писемного слова.

(Закінчення на 4-й стор.)

стор. 3

Про культуру слова

[Закінчення.
Початок на 3-й стор.]

Звичайно, вчораши не винні в тому, що в старших класах, до університету, було обмаль годин з мови; що не всі вчителі звертали належну увагу на логічності викладу, на строгості композиції. Хай з погляду студента — все це фактори об'єктивні. Число їх можна продовжити, зауваживши, наприклад, що чимало учнів і почині на багатьох уроках в школі надають перевагу діалогам і реплікам, а не усному монологічному висловлюванню.

Але ж і в університетські роки не всіма враховуються багаті резерви для підвищення культури мови і творчого характеру мислення. Так, не всі студенти розвивають у собі вміння розповісти про побачене, прочитане і пережите; розповісти емоційно, зацікавлено, творчо. Все ще досить часто чуємо загальні типу «сподобалось», «нічого», «так собі». Далеко не всі студенти усвідомлюють, що слово для них в усному і писемному варіанті — це важливий робочий інструмент; що ефективне користування ним вимагає постійного і цілеспрямованого самоконтролю за власним усним мовленням, своєрідного внутрішнього редактування. Нерідко і по сьогодні багатома забувається застереження вчених, що з усної мови помилки у слововживанні чи словорозташуванні, у конструкції думки непомітно проникають на папір і перестають помічатися.

Уявляємо, що, читаючи ці рядки, деякі подумають: ми добре все це знаємо; дійсно, буваємо неуважними до форм висловлювання за умовами позаудиторних, за розмовами побутових, так би мовити у дружньому колі. Але ж зовсім інша річ — семінари і практичні, збори і диспути, відповіді на заліках і іспитах. Тут ми і максимально напружуємося, підключаємо самоконтроль. Мовлення стає і якіснішим і ефективнішим.

Ясна річ, доля правди в цьому є. Воднораз хочеться і заперечити. Загальнознано, що не може бути неохайнім і неоковирним мовлення усно-побутове — і естетичним, літературним мовлення усно-публицистичне. З мовленням побутового найрізноманітніші помилки (так само непомітно) переходять у мовлення усно-публицистичне (хоч воно і здійснюється при максимальному напружені). Важливо і під час звичайних розмов та діалогів постійно дбати про майстерність розповіді, стис-

ливість фрази, про точність слова і інтонації.

Не можна не помітити й того, що ряд студентів уміння вправно і образно говорити й писати відривають від уміння зосереджено і творчо слухати і читати; від уміння виховувати в собі майстерність слухання і майстерність читання. Вони не досить цілеспрямовано виробляють навички оцінювати виражальні можливості різноважаного мовлення, не мають охоти проговорювати наступний виступ, читати вголос поетичні уривки. Дуже часто, слухаючи лекції викладачів, окремі студенти через неуважність, уже з перших хвилин втрачають «червону нитку». В результаті такий важливий для них посібник, як конспект лекцій, відзначається фрагментарністю, композиційною і логічною невпорядкованістю. А згодом, під час підготовки до заліків чи іспитів, доводиться витрачати далеко не творчі зусилля, щоб зрозуміти написане.

Ясна річ, розуміємо: невміння зосереджено і творчо слухати має різні причини. Одна з них полягає в тому, що частина студентів не переживає таких важливих для кожної з лекцій понять, як індукція і дедукція, аналіз і синтез, важливість спілкувати за ключовими елементами розповіді. Більшість з них не уявляють тих труднощів і творчих мук, які переживає викладач як у період підготовки до лекції, так і в ході її викладання. А якщо це так, то, очевидно, не все гаразд з підготовкою студентами рефератів і виступів до семінарів. Адже при цьому вони мають багату можливість усе це уявити і пережити.

Такими коротко є найзагальніші проблеми з питань усного і писемного мовлення, культури публічного виступу. В наступних статтях увага буде зосереджена на питаннях про: а) роль плану і закони композиції усного і писемного висловлювання; б) закономірності усного і писемного мовлення; в) сучасні мовностилістичні тенденції; г) основні складники ефективного публічного виступу; д) що значить виховувати в собі майстерність читача і глядача?

Питання культури усної і писемної мови в їх органічному взаємозв'язку і взаємовпливові — суспільно важливі. Увага до них вирівдана майбутньою спеціальністю кожного з випускників і невід'ємна від проблем духовного забагачення.

В. ДРОЗДОВСЬКИЙ,
доцент кафедри
російської мови.

ЧИ НЕ ПОРА ЗМІНИТИ ВІВІСКУ?

Пам'ятаєте, які пожвавлення панували в університеті влітку 1976 року? Звичайно, пам'ятаєте. Тоді став до ладу новий учбовий корпус гуманітарних факультетів, і в університеті відбулося «велике переміщення». Переїхав у інше приміщення й історичний факультет. Це знаємо ми, студенти співробітники університету. А звідки, скажіть, будь ласка, знати сторонньому переходом, що в Корпусі по вул. Радянської Армії, 24 історичного факультету нема вже два з половиною роки? Вівіскожа висить і повідомляє, що в Корпусі, окрім наукової і студентської бібліотек, міститься й історичний факультет.

Можливо, адміністратори пора врешті-решт подбати про те, щоб вівіск на вказаному Корпусі говорила правду?

Василь
ВУДЬЛАСКА ЗНІМІВ ВІВІСКУ.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома

и комітета комсомола Одеського державного університета ім. І. І. Мечникова. (На українському языку).

ЛІШТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул.
П. Великого, 2, держуніверси-
тет, редакція газети «За нау-
кові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії,
24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13,
внутрішній 841 (з міста
206-841).

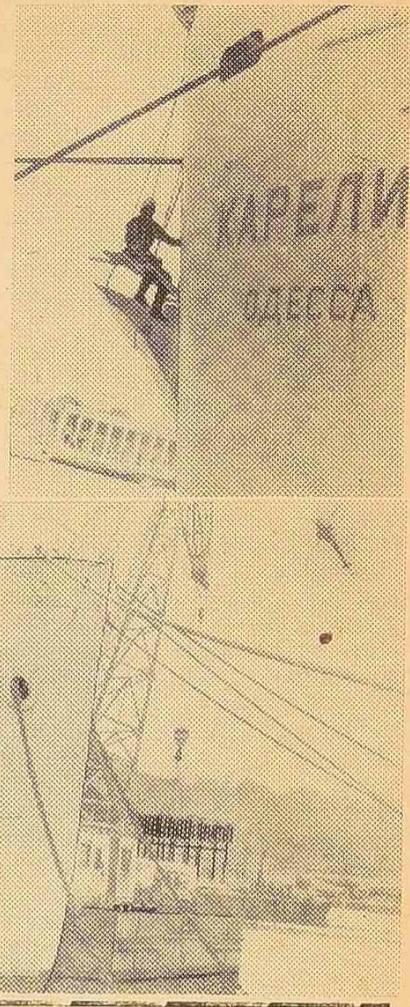
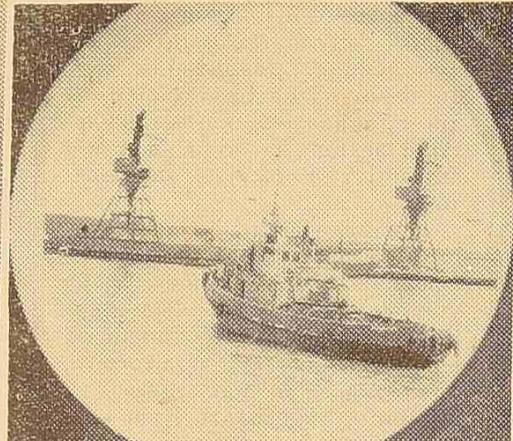
Друкарня видавництва «Чорноморська комуна» Одеського обкому

Компартії України. Тираж 1000 прим. Обсяг 0,5 аркуша формату газети «Правда».

Зам. № 13470.

Рідне поле

ШОРТ

Світанок променями розквітав
Скидав з плечей осколки ночі,
Прозорі хвилі, мов кристаль,
Ловили темно-карі очі.
Вони дивились в синю даль,
Де чайка сизокрила
Та промінь хмар пробивав
Веснянкам прилетілим.
Мрійливо бігав вітрограф
Поміж великих лайнерів.
Він першу втому витирав
З чола невтомних катерів.
А зграй збуджених лелек
Мостили гнізда з дроту,
Сміявшись гомонами порт —
Акордами роботи.

Володимир МОРОЗ,
випускник філфаку.

Фото автора.

ЗУСТРІЧ У ВАГОНІ

БУВАЛЬЩИНА

Якось влітку довелось мені з товаришами побувати в Києві на екскурсії. Багато цікавого побачили ми в столиці. Та прийшла пора повернутись додому.

І ось ми знову в дорозі. Зручно вмостившись на своєму місці, гортаю сторінки книги «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького. І раптом у вагон зайшов гурт збуджених пасажирів. Довелось потіснитись. Я підівала голову і побачила, як в однієї з пасажирок радісно засяяли голубі очі. Вона була молода і вродлива. Тому ми швидко розговорилися.

— За межу не б'ється тепер?

Бабуся усміхнулась і замріяно відповіла:

— Давно те було. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже перед самою війною отримала Ленінську медаль.

— Давно та була. Наші діти не знають такого життя. Ось моя дочка Ганна — агроном. Вона серцем вболіває за колгоспне поле. А які врожаї вирощує!

— І дійсно, мати моя вже